

mozaik

PANDEMIJA
KORONAVIRUSA
DOVELA DO
SADA NEVIDENE
I ZBOG TOGA
NEPREDVIDENE
SITUACIJE

U IZOLACIJI RASTE **OBITELJSKO NASILJE** Ako žrtva pukne, može postati agresor, pa čak i ubojica!

➔ S jedne strane skloništa primarno postoje da bi omogućila **žrtvi** sigurno mjesto od **nasilja**, a s druge strane, u vrijeme koronavirusa, svaki ulazak novih osoba u sklonište, bez prethodnog testiranja, predstavlja izniman rizik od zaraze za sve druge **žrtve** koje su već u skloništima

Eda
Vujević
slobodnadalmacija.hr

U čitavome svijetu, suočeno s prisilnom izolacijom i životom unutar četiri zida, u mnogim domovima je opasnost - i realnost! - obiteljskog nasilja izrazito porasla.

I Hrvatsko je **Ministarstvo** za demografiju, **obitelji**, mlade i socijalnu politiku stoga jučer na svojim mrežnim stranicama objavilo priopćenje o postupanju u situaciji pojačanog rizika od **nasilja u obitelji** i zlostavlja-

nja i zanemarivanja djece zbog epidemije bolesti COVID-19.

- Dok su **obitelji** diljem Europe zatvorene u svojim domovima kako bi se suzbilo širenje epidemije bolesti COVID-19, strahuje se i od porasta **obiteljskog nasilja**. Situacija nije bezazlena, jer osim zdravstvenih rizika potencijalno dovodi i do povećanog rizika za **obiteljsko nasilje**, kao i zlostavljanje i zanemarivanje djece. Pozivi na samoizolaciju i pojačane mjere, uključujući ograničeno kretanje i socijalnu izolaciju, mogu imati neposredan negativni učinak na žene, djecu i starije osobe koje su izložene **nasilju u obiteljskom** kontekstu. Rizici nisu ograničeni samo na kućanstva gdje je

Višnja Ljubičić, pravobraniteljica za **ravnopravnost spolova**

Andrea Čvrlić, psihologinja i psihoterapeutkinja

PRIVATNI ARHIV

nasilje i prije bilo problem, jer osim stresa zbog izoliranosti, strah zbog nesigurnosti posla i financijskih problema, kao i prekomjerna konzumacija alkohola, također povećavaju rizike i vjerojatnost sukoba. Stoga je nužna odgovornost i društva i nadležnih institucija i pojedinaца, kako bismo omogućili sveobuhvatnu, pravovremenu i odgovarajuću podršku za žene i njihovu djecu u situacijama **nasilja**, čime bi se prevenirali i spriječili teški ili tragični događaji, navodi se, između ostaloga, u priopćenju **Ministarstva** za demografiju, **obitelji**, mlade i socijalnu politiku.

No što se, osim prijave počinitelja policiji i rizika još veće eska-

lacije **nasilja** unutar **obitelji**, uopće može napraviti? Ženska soba - Centar za seksualna prava i Doma za djecu i odrasle žrtve **nasilja u obitelji** "Duga" iz Zagreba pozivaju i širu zajednicu na solidarnost s onima koji trpe **nasilje**.

- U dobroj namjeri i želji da zaštitimo sve **žrtve**, poručujemo: prijavite **nasilje**. Poruku šalje mo i **žrtvama** i njihovim susjedima, prijateljima, rodbini... No, javnozdravstvena situacija dovela nas je u do sada nevidene i zbog toga nepredvidene situacije, koje skloništa za **žrtve nasilja u obitelji** dovode u nezavidnu situaciju. S jedne strane skloništa primarno postoje da bi omogućila **žrtvi** sigurno mje-

sto od **nasilja**, a s druge strane, u vrijeme koronavirusa, svaki ulazak novih osoba u sklonište, bez prethodnog testiranja, predstavlja izniman rizik od zaraze za sve druge **žrtve** koje su već u skloništimu - ističu oni te predlažu da je sada više nego ikada prije neophodno izricati mjere zabrane pristupa žrtvi i djeci na minimalno dva mjeseca i dulje, ovisno o težini **nasilja** kao i povijesti **nasilnog** ponašanja, kao i zadržavati počinitelje u istražnom pritvoru u maksimalno dozvoljenom razdoblju. Ipak, stvari uopće nisu jednostavne, a kad je u pitanju složena tematika **nasilja** unutar obitelji, stvari su izuzetno komplicirane i u 'normalna' vremena. Došlo je očito dotle da je i glavni tajnik UN-a Antonio Guterres u nedjelju upozorio svijet na 'zastrašujući globalni porast' obiteljskog **nasilja** u krizi koronavirusa i pozvao vlade da uložve veće napore da spriječe **nasilje** nad ženama.

Suicidalne misli

Obiteljska savjetovališta širom Europe upozoravaju na porast **nasilja**. Sve više ljudi radi od kuće, a mnogi od njih su zbog ekonomskih posljedica pandemije ostali bez posla ili im prijete otkaz. Zbog aktualne situacije partneri napuštaju stanove i kuće rjeđe nego ranije, što žrtvama praktično onemogućava nekoga pozvati pomoć ili savjetovališta, a kućne posjete iz mreža podrške i socijalnih službi su smanjene. Zbog svega toga europske mreže udruga koje se bave **zaštitom** žrtava **nasilja** također traže pomoć susjedstva u prijavljivanju **nasilja**.

Pravobraniteljica za ravnopravnost spolova **Višnja Ljubičić**, upozorava kako je moguće da izvanrednost trenutačne situacije dovede do povećanja stopa **nasilja** i u Hrvatskoj.

- U ovim posebnim okolnostima izolacije i ograničenja kretanja i života, i dalje će, kao i do sada, a možda čak i u većoj mjeri zbog specifičnih uvjeta, dolaziti do svih oblika rodno utemeljenog **nasilja**, odnosno **nasilja** prema ženama i **nasilja u obitelji** - kaže **Višnja Ljubičić**.

- U Hrvatskoj je kod Vinkovaca 22. ožujka ubijena jedna žena, dok je istog dana u Zaprešiću **muž** pokušao **ubiti suprugu**. Policija je priveda počinitelje, kako navode **mediji**, a to je upravo ono što i u ovim okolnostima mora funkcionirati. **Žrtve** rodno utemeljenog **nasilja** moraju i dalje biti zaštićene, a počinitelji procesuirani - kaže ona.

Pravobraniteljica je stoga upozorila odgovorne kako se ne smije zaboraviti da društveni problemi s kojima smo se suočavali prije izvanredne situacije nisu i neće nestati, već naprotiv, može se dogoditi da postanu još ozbiljniji.

- Nalazimo se u situaciji u kojoj nikad prije nismo bili što, naravno, utječe i na psihi svih nas. Imamo ljude koji su sada prisiljeni biti zajedno, a dio njih ima neriješene konflikte ili transgeneracijsku sklonost **nasilju**. S druge strane, imamo osjećaj bespomoćnosti, straha, srama kod drugog partnera, odnosno partnerice, što u interakciji može dovesti do toga da agresor bude sve agresivniji, a **žrtva** sve više **žrtva**. Realno je da takva zajednica bez izgleda da dobije pomoć 'izvana', od službi, od policije, od suda, razvije i teške oblike **nasilja**. Kod dijela žrtava, onih koje eventualno u **obiteljskoj** anamnezi imaju **suicidalne** epizode, može doći i do porasta broja suicida. Međutim, moguće je i da žrtva

NEVA TOLLE:

Nasilje nije prolazak kroz crveno svjetlo na semaforu!

- Posve je jasno da će se u ovim izvanrednim okolnostima **nasilje u obitelji** pojačati i u Hrvatskoj - kaže Neva Tolle, aktivistica Autonomne ženske kuće Zagreb koja ima i besplatan broj telefona za **žrtve obiteljskog nasilja**, 0800 5544 koji je i u vrijeme korone otvoren od 10 do 17 sati.

- **Ženama** je sada jako sužen prostor da se jave bilo kome za pomoć jer je **nasilnik** tu, pored njih i kontrolira ih. Stoga apeliram na susjede - prijavite **nasilnika**! Apeliram na MUP, znajući koliko su opterećeni, i molim ih: ne zanemarujte pozive upomoć jer vaš izlazak na teren možda spasi život nekoj

TOMIĆI / AU KDTŠTOJANHTA MENTIA

Ženi ili djetetu. Apeliram na pravosuđe: ne tretirajte **nasilje** nad ženama kao prekršaj! Pooštrite kvalifikaciju tog djela i **nasilnike** gonite kazneno jer nije riječ o prolasku kroz crveno na semaforu, nego o ljudskom životu - kaže Neva Tolle.

NEPOVRATNA SREDSTVA

'Bijelom krugu' za projekt 'Prekriži nasilje' 1,4 milijuna kn

Udruga za pomoć **žrtvama** "Bijeli krug" Hrvatske potpisala je ugovor i započela sa provedbom projekta "Prekriži **nasilje**" financiranog nepovratnim sredstvima iz Europskog socijalnog fonda u ukupnoj vrijednosti od 1.394.949,22 kune.

- Ugovoreni projekt će kroz 24 sljedeća mjeseca razviti i ponuditi brojne usluge koje će pridonijeti većoj socijalnoj uključenosti žrtava **obiteljskog nasilja** pružanjem ranih oblika pomoći i podrške u prevladavanju traumatskog iskustva, kaže **Livija Plančić**, predsjednica "Bijelog kruga".

AUTE ŽITNAČIĆ / IJANHTA MENTIA

Livija Plančić, predsjednica udruge 'Bijeli krug'

- pukne! Da ona postane agresor, pa i **ubojica** - kaže **Andrea Čvrlić**, psihologinja i psihoterapeutkinja iz Splita.

Skloništa za **žrtve obiteljskog nasilja** u Hrvatskoj su u vrlo delikatnoj poziciji: neodgovorno je ne primiti **žrtvu** na smještaj u slučaju potrebe, ali je rizično i primiti je bez prethodnog testiranja na COVID-19 i riskirati da zarazi one koji su već u skloništimu. Stoga Ženska soba - Centar za **seksualna** prava poziva Ministarstvo za demografiju, **obitelj**, mlade i socijalnu politiku da pokrene proces automatskog testiranja žrtava **nasilja u obitelji** prije ulaska u sklonište. Također, pozivaju MUP da reagira na svaki poziv u pomoć zbog **nasilja u obitelji** te da poduzme sve iz svoje nadležnosti kako bi se hitno **nasilniku** izrekla mjera zabrane pristupa **žrtvi**. Pozivaju i Ministarstvo pravosuđa da se uključi te da suci i sutkinje žurno rade na predmetima **nasilja** u obitelji i da izriču mjere zabrane pristupa. Psihološko savjetovališta udruge "B.a.b.e." zaprimilo je povećan broj poziva u vezi obiteljskog nasilja, te je u samo dva tjedna zabilježen porast od 25 posto razgovora povezanih s nekim oblikom **obiteljskog nasilja**: psihičko, fizičko, seksualno i ekonomsko. Najučestalije psihičke smetnje su visoka razina anksioznosti, razne smetnje iz depresivne problematike, tjeskoba te iskazuju o osjećajima bespomoćnosti, straha, ljutnje i tuge.

- Imi bilježimo porast broja kontakata - kazala nam je i **Livija Plančić**, predsjednica splitske udruge "Bijeli krug" koja se bavi pružanjem pomoći **žrtvama**, pa i **žrtvama obiteljskog nasilja**.

- Ne mogu kazati da je to drastičan skok, ali jest porast. U skladu sa situacijom, preusmjerili smo naš rad s klijentima na telefonsko savjetovanje, ali moram kazati da vjerujem kako će se razmjeri **obiteljske** patologije, pa i **nasilja**, vidjeti tek kad prođe 'karantena'. Naime, osim onih parova i **obitelji** koji već i do sada imaju razvijene patološke odnose, u krug toksičnih brakova ući će i mnogi koji su do sada bili korektni. Mislim da će ekonomske teškoće izazvane epidemijom, otkazi, niže plaće, bolest i drugi faktori, značajno opteretiti **obiteljske** odnose. Stoga mislim da već sada trebamo žurno raditi na programima pomoći koje ćemo provoditi kasnije - dodaje **Livija Plančić**.

Naši su sugovornici vrlo oprezní u pogledu stvarne mogućnosti sustava da pomogne u uvjetima epidemije. Nerado priznaju da je teško očekivati i od pripadnika MUP-a da se ozbiljnije posveti sankcioniranju **obiteljskog nasilja** jer, ruku na srce, uz sve što su tijekom proteklih mjesec dana dobili u zadatak a što se tiče provođenja i kontrole mjera izolacije, njihovi su kapaciteti ograničeni. Dakle, uza sve dobre želje i volju, poučak je, nažalost, jasan - tko preživi, pričat će. ●